

TORONTAI

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	240 K
Félévre	120 K
Hegyedévre	60 K
Egy hónapra	20 K

Egyes szám ára 80 fillér.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felolvasó szerkesztő: Dr. MARA JENŐ.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Obilnyeva (Zápolya)-u. 1. Telefonszám 2

MEGJELENIK MINDEN NAP, VAGY
ÉS ÜNNEPNAPOK KIVÉTELVÉN

Veliki Beeskerek, 1920.

XLIX. évfolyam, 160. szám.

Szombat, 1920 július 24.

A tanítók

vasárnap gyüleseztek Beogradban. Össze-
gyültek valamennyin, hogy tömörülésükkel,
szervezkedésükkel szerezzenek érvényt év-
tizedeken át elhanyagolt állapotuk végre is
jogos alapu és létezésü léteérdekeik megalapozása és már égetően szükséges javítása érdekében százszor is elpanaszolt kívánságaiknak, kérésüknek. Minden társadalmi osztály, réteg megmozdult már és tömörült erejének előtérbe hozásával, felmutatásával igyekezett pozícióját a társadalomban kiküzdeni, megjavítani. A mezőgazdasági és ipari munkásság már meg is találta és meg is kapta, ha nem is éppen fokozatos, higgadt módszerü előretörtetéssel a maga igazát és léteérdekeinek biztosítását. Addig a szellemi munkás, a lateiner még mindig ott sinylődik, ahol évtizedekkel ezelőtt volt.

A modern termelési rendszer bármily vállfajú produktumainak keresettsége és az ennek folytán beállott áremelkedések ugyszólván sohasem remélt, föltétlen tisztességes és kielégítő keresethez juttatták a munkásságot, amely nem is tudja el sem képzelni, sem megérteni, hogy a hozzáképest koldusbéért kereső szellemi munkásnak is fájhat valami, őt is nyomhatja, még pedig sokszorosabb erővel a mai borzalmasan nehéz, nyomasztó élet terhe. A legnagyobb akadály, amely e kérdésben a testi és a szellemi munkásságot elválasztja egy mástól, az egymásnak és egymás munkájának nem ismerése és egymás munkájának kellően nem értékelése. Ha e kérdésber megértéssel, szeretettel és barátsággal tudnának összetalálkozni, sok minden másképp lehetne ezen a sáros földtekén és vállvetve küzdhetnének ki sok, sok jogos és kívánatos eredményt.

Szegény tanítók, szegény szellemi munkások, kik negyvenedik életéveteiken túl már csak rekedt torokkal tudtok tanítani, vajjon elértek valaha, hogy egyszerre vehessetek egy jobb kis ruhácskát legalább a gyerekeiteknek, ha már magatoknak nem vehettek?! Mert bizony még mindég nincs sok kilátás rá, hogy a helyzetetek egyhamar megjavul. Most csak rátok gondolunk, akik kötelességeiteket önzetlenül végzitek azért a bérért, amit az állam fizet szegény diplomás eselédeknek és nem azokról, akik mint szövetkezetek és földbérletek igazgatói vagy titkársjai helyetteseket tartanak maguknak néha miniszteri fizetést is jóval felülmuló, „csekély“ mellékjövödelmeikből. Ezeknek a helyzetén, reméljük, nem is akartok segíteni?! De miért „tanítanak“, akkor ezek a szövetkezeti igazgatók és jó partit csinált földbirtokospolitikusok tovább?!

A POLITIKABÓL

Beograd. Az új koncentrációs kabinet megalakítását célzó tárgyalások 22-én megkezdődtek. Dr. Vesznics elfogadta a régentől az új kormány megalakítására vonatkozó megbízást. Vesznics dr. megbeszéléseket folytatott a Korosec-csoporttal, a Narodni Clubbal, a demokratákkal és a radikálisokkal. A tárgyalások oda vezettek, hogy egy új koncentrációs kabinet lehetősége mindjobban előtérbe nyomul. A meg egyezés a pártok között a legtöbb kérdésben létre jött. Ma, pénteken Davidovics Lyuba a demokrata-párt vezére ismertette azokat a feltételeket, amelyek teljesítése esetén a demokraták részt vennének a kormányban. A demokraták elsősorban a kormány munkaprogramjának a megrövidítését kívánják. Az új kormány programjában megkivánják a jövőre nézve a teljes véleményegyenlőséget. A demokrata-párt kívánja továbbá, hogy: 1. A tartományi kormányok rekonstrukciójánál a laibachi tartományi kormánynál a belügyi és kultuszminiszteri osztályfőnökséget a demokrata-párt kapja meg, ugyancsak ezeket a hivatalokat a zagrebi tartományi kormánynál is. A serajevói kormánynál az elnöki és egy tárcát vagy az elnöki helyett három tárcát. A dalmát tartományi kormány mai állapotában maradjon meg. 2. A kiviteli kérdést úgy oldják meg, hogy a Centrala Uprava azonnal likvidáljon. A kontingentált kivitelt szabadon engedélyezék. 3. A rendőrtisztviselők kinevezése Lyuba Davidovics javaslata alapján történjék. 4. Ahogy a parlament a választási törvényt elfogadja, a régens azonnal sankcionálja és a kormány rögtön írja ki a választásokat és határozza meg előre azok pontos napját már most.

Beograd. A mai helyzet szerint a kormányválság hétfőig, de legkésőbb augusztus hó 1-éig megoldást nyer. Az új kormány a régi kormány tagjaiból alakulna meg. Az összes miniszterek újra belépnek a kabinetbe ugyanazon tárcák ellátására, amelyeket eddig betöltöttek. Csúpán Davidovics Lyuba jelentette ki, hogy az új kormányba nem kíván lépni. Vesznics dr. optimisztikusan ítéli meg a politikai helyzetet és azt a reményt nyújtja, hogy a tárgyalások végeredményben kedvezően fognak befejeződni.

AMERIKAI HADIHAJÓK AZ ADRIÁN.

Spalato. Az amerikai admirális azt a parancsot adta ki, hogy az összes amerikai hadihajók, amelyek az Adrián tartózkodnak, Spalato kikötőjébe fussanak be.

BEOGRADI HIREK.

Beograd. Augusztus 1-én és 2-ikán Beogradban országos földművelő kongresszus lesz, amelyen Avraniovics a földművelők szervezkedéséről, Popovics a Jugoszláv kereskedelmi politikáról, Vlainac M. pedig az agrárreformról fog előadást tartani.

AZ ÚJ MAGYAR KORMÁNY VÉGLEG MEGALAKULT.

Budapest. A magyar nemzetgyűlés tegnap kezdette meg működését. Az új kormány gróf Telekivel az élén be fog mutatkozni a parlamentnek, mert a tárgyalások teljes tárgyi megoldásra vezettek és a kormányzó gróf Teleki kabinetjének miniszteri listáját tudomásul vette.

Wien. Teleki gróf magyar miniszterelnök nyilatkozott az új kormány programjáról. A kormány szerinte nem lesz hosszú életű, csak azért alakult főként, hogy a legfontosabb kérdéseket megoldás felé vigye. Rendezni fogja 1. A Ház felosztási jogának kérdését. 2. Az új választási törvényt fogja megcsinálni. 3. A költségvetést állapítja meg és 4. Az agrárreform kérdését fogja elintézni.

A BULGÁROK SEGITIK A TÖRÖK NACIONALISTÁKAT.

A thén. Dedeagacsi hírek szerint Trácia határain bolgár hadmozdulatok észlelhetők. Bolgár tisztek komitácsi ruhában a határ mentén propagandát fejtenek ki. Kelet-Tráciában a bolgárok 10.000 embert adtak a török nacionalistáknak segítségül. Ezek a török csapatokkal egy sorban harcolnak.

UJABB OLASZ ZAVARGÁSOK.

Fiume. Tegnap Fiumében újabb összeütközésre került a sor. Az olaszok katonaságtól támogatva megtámadták és kifosztották a jugoszláv üzleteket, ami kezük ügyébe került, azt mind megsemmisítették, még a gyógyszertárakat is kifosztották és lerombolták. Az utcán járókat is tetteleg inzultálták és Ratzki lelkészt letartóztatták, mert legutóbb a templomban Péter királyért mondott imát. D'Annunzio csapatai további erőszakoskodásokat követnek el a jugoszláv lakosokkal szemben.

Laibach. Fiumébn öt jugoszláv tulajdonban lévő vitorlánhajót fölgyjítottak és számos esónakot a tengernek eresztettek. Buccariba számos menekült érkezik Fiuméből.

Laibach. Tegnap este Rakeknél összeütközésre került a sor a jugoszláv és olasz határőrök között. Formális csata fejlődött ki, jugoszláv részről azonban sebesülés nem történt. Az összeütközés közvetlen oka ismeretlen.

PARLAMENTI VÁLSÁG CSEH-ORSZÁGBAN.

Wien. Mint a „Wiener Mittagszeitung“ jól informált cseh forrásból értesül, Csehországban komoly parlamenti válság van készülődésben. A tót képviselők elhatározták, hogy néhány heti határidővel felszólítják a cseh kormányt, rendezze be a felvidék autonómiáját. Ha a prágai kormány vonakodnék ezt a követelést teljesíteni, akkor a tót képviselők a német és magyar képviselőkkel együttesen ellenzékbe mennek át ebben az esetben a prágai kormánynak nem lesz meg a többsége a parlamentben.

TROCKIJ FELFORDULÁST JÓSZOL LENGYELORSZÁGBAN.

Moszkva. Csicserin külügyi népbiztos értesítette az angol külügyminisztert, hogy az angol kormány jegyzékét a lengyel-orosz békeközvetítést illetően megkapta. Ő a maga részéről éppen úgy mint az egész szovjetkormány, őszintén óhajtja a békét, de Anglia közvetítése csak megnehezíti a béke létrejöttét. Ha Lengyelország békére szorul, úgy ebbeli készségét maga jelentse ki. Trockij véleménye szerint nemsokára Oroszország egy lengyel szovjetkormányval fog Varsóban tárgyalni a békéről.

A NÉMET SAJTÓT AKARJÁK GUZSBA KÖTNI.

Basel. Az „Information“ közli Brüsselből, hogy a legfelsőbb tanács a német sajtó megbénítását határozta el, hogy az entente számára kedvezőtlen hírek a német sajtóban meg ne jelenhessenek. A francia újságíró szövetség ugyancsak foglalkozott ezzel a kérdéssel és elhatározta, hogy Bruxellesben egy internacionális sajtóirodát létesítenek, amely azonban csak ententepárti és néhány semleges állam sajtóját fogja informálni. Ennek az irodának az lesz a célja, hogy a német sajtót izolálja és minden hírforrásától elvágja.

KEMAL PASA ÖSSZEKÖTTETÉSBEH ALL A SZOVJETTEL.

Lyon. A „Times“ jelenti Konstantinápolyból: Kemal Mustafa pasa állandó összeköttetésben van Moszkvával. Kemal pasa állítólag segítséget kért a szovjettől. A Times úgy tudja, hogy ez ügyben Erzerumban legközelebb már tárgyalások is lesznek.

MEGINDULT A LÉGI VILÁGKÖRÜLI REPÜLŐFORGALOM.

Berlin. Az angolok a legújabbban öt nagy, világkörüli repülőjáratot létesítettek, amelyek részben már meg is kezdték működésüket. Ez az öt légi fővonal a következő: London—Páris—Kairó és vissza, London—Páris—Berlin—Arábia—Ausztrália és vissza, London—Berlin—Moszkva—Szentpétervár—Szibéria—Japán s vissza London—Északamerika és vissza, London—Délamerika és vissza.

CSAK A KEZDET NEHÉZ.

Moszkva. Az orosz munkásszövetség felszólítja a világ munkásszövetségeit, hogy Lengyelország ellen mondja ki a bojkottot, éppen olyan formában, mint Magyarország ellen. Okul azt adják, hogy a lengyelek visszavonulás közben gyárakat rombolnak le, városokat lőnek halomra és orosz munkásokat lőttek le.

RÖVID HIREK.

Graz. A Steier tartományi kormány jelentést küldött Bécsbe, hogy a jugoszláv katonaság 1200 embere Adutal-Becken községet elfoglalta.

Berlin. Saar-Albeneuben 200 barakk, amelyben gázbombák, gránátlövegek és kézigránátok voltak, a nagy melegtől felrobbant. A környéken a robbanás óriási károkat okozott.

Berlin. Hindenburg merénylőjét Albert Gallien munkás személyében elfogták.

Páris. A tescheni kérdésben a lengyelek és csehek között létrejött a meg egyezés.

Orosz ballett-művészek Becskereken

Az óriásként ujjászülető Oroszország egyre-másra küldi felénk üzeneteit. Először csak hírek jöttek harcokról és győzelmekről. Majd menekülők ezrei érkeztek. Most művészek vannak itt és kissé fájdalmasan figyelmeztetnek bennünket, hogy Becskereken tul is van még világ és hogy az életnek fürdön és fagyalton kívül más kincsei is vannak.

Nemrég talán épp Moszkva vagy Szentpétervár fényes színpadjain mutatták meg a táncművészet és fehér testük szépségeit. Ma itt vannak, hova a világégés nélkül so-hase jutottak volna. De előttük valahogy mégis ismerős lehet e táj: ez a föld a forróvérű Vengerkák hazája, kikkel már találkoztak valamelyik mámoros, régi orfeumi éjszakán. Valamikor a Vengerkák vándoroltak ki Oroszországba. Most az oroszok vándorolnak hozzánk.

Minapi előadásaikon minden egyes mozdulattal és énekkel valami névtelen és finoman kicsillanó melankóliát fejeztek ki, mintha állandóan szemük előtt lebegett volna messzi hazájuk, a vérző Oroszország, melynek végtelen kiterjedésű síkjain és dus folyóhálózatának labirintusában most Kelet és Nyugat népei élet-halál harcot vívnak az egész Föld hegemoniájáért.

A legtöbbet Pankratova kisasszony nyújtotta: a két színházi est legkimagaslóbb pontjai a háremtánc és az ó-görög bacchanália voltak, melyeket Pankratova kisasszony Taumacsova kisasszony zongorajátékára és Weninger egyházi karnagy ügyes zenekari kíséretére lejtett. Az elsőben a szerelem mechanikájának vad erotikáját stilizálta oly finoman, hogy minden mozdulata mindvégig izléses és művészi maradt. A bacchanáliát vérbeli művészetre

Anglia tengeri hegemoniája és az európai egyensúly.

Anglia tengeri hegemoniájával egyidős az európai egyensúly politikai doktrínája is s mindkettő atyjául III. Orániai Vilmos (1688—1702.) angol királyt lehet tekinteni. A középkori tengeri hegemonia a velencésekről átszállt a spanyolokra, a spanyolokról a hollandokra, a hollandokról a franciákra s végül a franciákról az angolokra, akik azt mind a mai napig változatlanul bírják is.

Anglia tengeri hegemoniája a Hogue melletti tengeri csatától datálódik (1692), ahol Russel lord angol admirális egyesült angol-holland flottája tönkre verte Tourville, XIV. Lajos admirálisának flottáját. Ekkor vesztett oda a „Királyi Nap“ is, amelyen XIV. Lajos napnak, a többi nemzetek pedig bolygóknak voltak lefestve. Franciaország egy csapásra elveszítette a Colbert által megteremtett tengeri elsőségét s innétől kezdve lesz a tenger az angoloknak igazi forrása, keletindiai kereskedésük jólétük legfőbb eleme, a tengeri kereskedésük világhatalmuk fundamentuma s a tengeri hegemonia nemzeti politikájuk és büszkeségük legfőbb tárgya.

Megszerezvén Anglia a tenger hegemonikus uralmát: legott megteremtí az európai egyensúly uralkodó politikai doktrínáját is. A doktrína a spanyol örökösödés kérdéséből bontakozik ki, ahol először látjuk az ugynevezett európai koncertet működésben. Az európai egyensúly kérdése a XVI. és a XVII. századokban még nincs kialakulva, de nem is lehetett, mert ez a korszak az európai állami képződések megszilárdulásának korszaka volt. Az a látható antagonizmus azonban, amely a

Bourbonok és a Habsburgok között a tizenhatodik századtól kezdve fennáll, tulajdonképpen már nem egyéb, mint az európai egyensúly elvének kifolyása.

Egyes nagy stációi ennek a veszfáli, a pyrenei, az aacheni, a nymwegeni békekötések voltak, amelyek mind azt jelentették, hogy akkoriban a francia-osztrák antagonizmus, s az ebből kifolyó dinasztikus birkózások képviselték az európai egyensúlyt. De ez nem is lehetett másképp, mert ez a két dinasztia volt csak igazán abban a hatalmi helyzetben, hogy egyikük, vagy másikuk ne nyelhesse el Európát s így csak két versengő dinasztia állhatott egymással szemben őrt, hogy föl ne boruljon az európai egyensúly. Franciaország ebben az örállásban nőtt szervezett nagyhatalommá s küzdött előbb az egyensúlyért, azután pedig az elsőségért. Annyira megy ez az örökösödés, hogy egymásnak még a saját birodalmukban is iparkodtak korlátokat szabni. Így például XIV. Lajos befolyására a német választó fejedelmek Lipótot 1658-ban csak az alatt a föltétel alatt választották meg német-római császárrá, hogy Lipótnak a spanyol Habsburgokat, XIV. Lajos ellenfeleit, nem lesz szabad segíteni.

Ebben az európai örállásban a XVII. század során már mind több és több állam kezd résztvenni, úgy hogy mikor a XVIII. század bölesőjéhez érünk: a spanyol örökösödés kérdésében az európai egyensúly fentartásán már nem incidentaliter, hanem tudatos, szervezett tökéletességgel működik az európai koncert. Az örökség fölött versengő két hatalom közé Anglia áll be bírónak, látszólag ugyan azon az alapon, hogy megvédje az európai egyensúlyt, valójában azonban tisztán csak azért, hogy veszedelem ne érhesse az éppen akkor kivivott tengeri hegemoniáját.

Arról volt szó ugyanis, hogy a spanyol Habsburgok kihalta esetén kié legyen a spanyol birodalom: a Bourbonoké-e, avagy hogy a versengő hatalmak között felosztassák, de úgy, hogy Anglia is megkapja belőle a maga jelentős koncát, Spanyolország amerikai gyarmatait? Az európai kérdés pedig az volt, hogy föltámadjon-e az osztrák Habsburgok alatt V. Károly császár világbirodalma, avagy XIV. Lajos vegye át a spanyol Habsburgok örökét és csinálja meg a latin népek nyugati császárságát francia vezetéssel? A latin népeknek francia vezetés alatt álló nyugati császárságával ugyanis XIV. Lajos foglalkozott először és I. Napoleon utóljára, de megállapítható, hogy mind a kettő a Habsburgok rovására ment s mind a ketten tisztán dinasztikus és nem nemzeti szempontokból akarták azt megcsinálni. A francia vagy osztrák hegemonia kérdésében az akkori európai felfogást Orániai Vilmos híres diplomatája, Portland herceg, fejezte ki a legtalálóbban: „Franciaország retteg mindentől, ami a császár (I. Lipót) hatalmát gyarapíthatná és Európa pedig retteg mindentől, ami Franciaország hatalmát növelhetné.“

Már most az európai hegemoniára törekvő két birodalom között Angliára nézve következőképpen állt a tétel: ha az egész spanyol örökséget XIV. Lajos kapja meg, ebben az esetben a két egyesült birodalom flottája tulsulyban lesz Anglia flottája fölött s így az alig kivivott angol tengeri hegemonia már is veszedelembé kerül, ha ellenben azt Lipót császár kapja meg: akkor nem lesz semmi baj, mert a császárnak egy fregattja sem járt a tengeren. Anglia tehát tengeri hegemoniájának megóvása érdekében Lipót császár mellé állott, aki ifjabb fiának Károlynak szánta a spanyol trónt. Így a spanyol királyság és a né-

valló virtuozitással építette ki: a körtánc heves és nagylendületű mozgásaiban a két márványfehér lábszár mint két kigyó hullámzott föl a törzs felé, mely fölött a karok lobogó lángnyelvek gyanánt lobogtak.

Lusgind kisasszony szívből jövő, meleg éneke szépen és szomorúan hatott: oly nyelven énekelt, melyet több mint százmillió ember beszél s melyet itt alig értettek egy-ketten.

Pti Sophie és Savenga táncosnők, Michael és Schatzki táncmesterek és Jereinov énekes is művészzel dolgoztak.

Idegen hangzású nevek ezek, melyek viselői táncoltak és énekeltek, pedig, jaj, sirni szerettek volna: egész lényük elárulta, hogy honvágyuk van. Hazra szeretnének menni. A Görögországban tartózkodó oroszok az egész emigratio számára amnesztiát kértek a moszkvai kormánytól. Örökké nem lehet vándorolni. Bármiképpen is, ha büszkén, ha megalázva, de egyszer már édes volna hazamenni szent, örök Oroszországba!

Fischer Árpád.

HIRFK

Iskolaügy. A Miasszonyunkról nevezett róm. kath. zárdaiskola igazgatósága ez uton is értesíti a t. szülőket, hogy ugy az elemi, mint a polgári iskolába, valamint a kereskedelmi szaktanfolyamba az 1920—21. tanévre a beiratások szeptember hó 1., 2., 3-ik és 4-ik napján fognak megtartatni. Ugy a bentlakó, mint a bejáró növendékek már a szünidő folyamán is jelentkezhetnek felvételre.

Hangverseny. Gilde Vendel akadémiaira előkészítő zenedéjének növendékei tegnap délután 6 órakor tartották meg nagy sikerrel évzáró hangversenyüket a zárda tornatermében. A 14 pontból álló program minden egyes számán meglátszott, hogy Gilde tanár szeretettel, nagy tudással és óriási szorgalommal foglalkozik növendékeivel. És ennek a nagy szorgalomnak meg is volt a gyakorlati értéke, mert az előadó gyermekek általában jót mutattak be. Egyes növendékek, így Jovanovics Endre, Vljakovits Milán, Oriold József és

különösen Petrovits Szilárd hegedűszólója pedig már jóval túllépett a növendékhangversenyek keretén. Petrovits Szilárd Beriot Air varie c. opusát játszotta jó megértéssel, kiváló technikával. Jovanovics Endre Drdla Bercensejet, Vljakovits Milán Raff Kavatináját és Winiawszky Kujaviak Mazurkáját játszotta igen jól. Oriold József a szépen előadott Mozart Menuettejével kapott sok tapsot. Jól játszottak még Miklós Lajos gordonkán, Losonczy Árpád fuvolán, Deutsch Laczika, Losonczy Lehel, Arnold Anna, Horváth István és Sey Zoltán hegedűn. Gilde Vendel tanár kiváló fegyelmező erejéről és szorgalmáról tesz tanúbizonyságot az iskolai zenekara által előadott négy zenekari szám, amely precíz betanításával, fegyelmezettségével tünt ki. Schumann Träumerejét pld. iskolásgyermekek orkesterét jóval felülmúló izléssel és tudással játszották meg. A zongorakíséretet kényes feladatát szépen oldották meg Juhászné Bagossy Ella és Székely Emma, akiket az iskola vezetője erre a szívesre felkért. A szép számban megjelent közönség lelkesen ünnepelte az egyes előadókat.

Autóbaleset a zsablyai uton. Tegnap délután a zsablya-beeskereki uton autóbaleset történt, amely könnyen végzetessé válhatott volna. Az uton egy katonai autó ment Zsablyáról Beeskerekre. Az út egyik részén egy nagy lapos terület el, melyen lefelé haladva, az autó féke ugylátszik felmondta a szolgálatot, mert a sebes rohanásban lévő gépkocsi nekiment egy utasúli kőnek és utasait maga alá temetve a két méter magas töltésről lefordult és összetört. Az autó önkívületben fekvő utasait Joákimovits Dusan alezredes és Barbuly Csedomir soffírt az arra járó Hegedűs András kocsija fölvette és behozta a megyei kórházba. Az alezredes sérülései nagyon súlyosak. Agyrázkódást szenvedett és még egyre önkívületi állapotban fekszik. A soffír sérülése könnyebb természetű.

Tiltakozó manifesztáció Beeskereken. A jugoszláv sajtóiroda közli velünk: Julius 27-én lesz egy éve, hogy a szerb hadsereg szövetségesei rendelete folytán kiűrtette Temesvárt, melyet a franciák szálltak meg és augusztus 4-én átadták Romá-

met császárság megint csak nem kerülne egy kézbe, ami nagyon kedvezett Orániai Vilmos abbeli politikájának, hogy a spanyol örökség kérdésében tüntetőleg az európai egyensúly megóvását tolja előtérbe s az már aztán igazán Anglia szerencséje volt, hogy az örökség kérdésében az európai egyensúly megóvása egybe esett Anglia tengeri hegemoniájának az érdekeivel is. Így történik aztán, hogy az Anglia, Ausztria és Hollandia között megkötött hármasszövetség — Triple Alliance — a párhuzamos angol-európai érdekek alapján jött létre — XIV. Lajos ellen. (1701.)

Ez a szövetség volt Európában az első hármasszövetség, amely egyuttal megszülte az európai egyensúlynak azóta fennálló doktrínáját is. Minthogy pedig a szövetséget Orániai Vilmos hozta létre: ezért tartják őt az európai egyensúly történelmi atyjának. Bennünket itt azonban csak az érdekel, hogy a szövetség létrehozásának és az európai egyensúlydoktrína föllállításának szülőoka Anglia tengeri hegemoniájának a megóvása, fentartása volt.

Hogy Anglia az európai egyensúlydoktrína megalapításánál Európa érdekei mellett a leg-sajátabb angol érdekeket védte, ezt már Macaulay is megállapítja, amikor Orániai Vilmost ekképpen jellemzi: „Hogy mély belátással birt Európa politikájában, ez oly bizonyos, mint az, hogy a Franciaország örökösödése iránti féltékenység nála szenvedély, uralkodó szenvedélye, majdnem betegsége volt!” (Macaulay: Anglia története, V. 146.)

Mikor aztán az első hármasszövetség az egy évtizednél tovább tartó spanyol örökösödési háboruban XIV. Lajost a föld poráig leverte: akkor az utrechti (1713.) és a rastadti (1714.) békekötések az európai egyensúly épületét

Anglia hegemoniájára, mint fundamentumra építették föl. Ugyszólván kimondott elv lett, hogy Anglia tengeri hegemoniájával a kontinentális kérdésekbe mint egyensúlyozó békés hatalom avatkozhatik bele.

Az angol tengeri hegemoniát egy századig nem is fenyegeti veszedelem, nem egészen a korzikai óriás fölbukkanásáig. Az egyeduralomra törekvő Napoleon azonban már fenyegeti, egyelőre ugyancsak a kontinentális egyensúlyt, de nehogy ennek megzavarása megzavarja Anglia tengeri hegemoniáját is, Anglia mint az európai egyensúly legfőbb őrzője és végrehajtója az abukiri csatában Nelson admirállal szétvereti azt a francia flottát, amely Napoleont Egyiptomba szállította (1798). Napoleon nem nyugszik bele a vereségbe, hanem mikor császár lesz, új flottát szervez, kétezzer szállító hajóval, amelyen 150.000 embert akart Angliába a csatornán keresztül átszállítani s levérni a szigetországot. Az angolok azonban a touloni francia hadi kikötő előtt öröködték s a francia flotta huszonegy hónapig nem jöhetett ki a kikötőből. Végre kijött s kilenc hónapi kergetőzés után Trafalgar mellett megütköztek. (1805 okt. 21.) A franciáknak 40, az angoloknak 31 hadihajójuk volt. Nelson így tüzeli harera katonáit: „Anglia elvárja, hogy minden ember teljesítse kötelességét.” Teljesítették is, legkivált Nelson, akinek a gerincét törte ketté egy golyó s bár három óra múlva meghalt, de az angol flotta győzött. Ezóta Anglia bántatlanul uralkodott a tengeren.

A világháborúnak egyik legfőbb következménye volt annak az európai doktrínának a megdőlte, hogy az európai egyensúly fentartása érdekében volna szükség Anglia hegemonikus tengeri uralmára. **Dr. Kalmár Antal.**

nának. A nép és a sokolisták ezen a napon tiltakozó manifesztációt készülnék rendezni.

A magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak szakszervezete folyó hó 25-én d. u. 3 órakor a „Páris”-szálló kistermében rendkívüli közgyűlést tart. Napirenden szakéletünk történetébe vágó fontos dolgok lesznek, miért is kérjük a tagokat, hogy okvetlen jelenjenek meg saját érdekükben.

Érmet az anyáknak! A francia egészségügyi miniszter a kamara elé terjesztette javaslatát, amelynek értelmében a többgyermekes anyák „francia családi rendjelet” kapnának. Az egyik vidéki egyesület, a caeni Szapora-Családok ligája azt a kiegészítő megjegyzést fűzte ehhez, hogy a szántsándékkal meddő asszonyok viszont szégyenjelet hordjanak, még pedig halálfejet. Carnot tanár, a párisi orvosegyetem professzora, amerikai ifjakat szeretne bevándorlásra bírni, pompás, megteremtett legényeket importáltatna Kanadából, Argentínából, akiknek állást, megélhetést, nyugalmat és — feleséget adna Franciaország. Ezekből a házasságokból nagyszerű gyermekek származnának és így meg lehet majd akadályozni a franciák fenyegető elszármazását.

Tőzsde, Beograd, július 22. Dinárban. Valuták: Francia frank 150, Dollár 1675, Lei 5050, Léva 3850, Márka 4750. Devizák: Páris 138, Zürich 275, London 60, Milano 91, Wien 1050.

Orvosi hír. Dr. Iszkovity vidéki utjáról hazaérkezett és rendelését Pasityeva (Tomaseváci) utca, újból megkezdette.

A tanítók nagygyűlése.

Jugoszlávia összes tanítói az elmúlt hét vasárnapján, július hó 18-án gyűlésre jöttek össze Beogradban, hogy tömörülésükkal, szervezetségükkel kiküzdjék maguknak azt a helyet az állami tisztviselők között, amelyet képzett-ségüknél és munkakörüknél fogva méltán megérdemelnek és el is foglalhatnak és hogy tekintve a mai idők nehéz megélhetési viszonyait, kérjék a kormánytól megélhetésüknek föltétlen biztosítását, fizetésük javítását.

A nagygyűlést hosszú előzetes szervező munka előzte meg, amely rendezte az összejövetelt és kidolgozta a jugoszláviai tanítók egyesületének alapszabályait. Előző napon, szombaton a tanítók delegátusai tartottak előzetes ülést és másnap, vasárnap volt a nagygyűlés a beogradi Kaszinó nagytermében. A nagygyűlésen megjelent maga a közoktatási miniszter, Pavle Marinkovits is, aki meghallgatva és figyelemmel kísérve a gyűlés határozatait az egyes szónokok beszédeit és a szakosztályok előterjesztéseit, hosszabb beszédet mondott az egybegyűlt tanítóknak, amelyben kifejtette maga és a kormány álláspontját és felfogását a tanítók kérdésében. A negyven százalékos fizetésemelés előkészítése már folyamatban van, mondotta a miniszter és a napi 16 dinár pótlék ügyét pedig, melyet az ószerbiai tanítósnak már megadtak, a legmelegebben pártolni fogja a minisztertanácsban. Általában véve a miniszter a legmelegebben beszélt a tanítóság mellett és kijelentette, hogy ugy maga, mint a kormány azon van, hogy a tanító arra a társadalmi pozícióra kerüljön, amelyre hivatva van és amelyet megérdemel ugy anyagilag, mint erkölcsileg.

A gyűlésen azután megalakították a Jugoszláviai tanítók szövetségét és a vidéki egyesületeket. Ezután megejtették a választásokat és felolvasták a szövetség és az egyesület alapszabályait.

A gyűlésen csak az adott hevesebb mozgólódásra okot, hogy az új választójogi törvény értelmében a tanító nem választható. E kérdés körül élénk és heves vita keletkezett, mely után átadták a kiküldöttök a kormánynak a tanítók memorandumát a választójogi ügyében.

17-én, szombaton jól sikerült hangverseny előzte meg a tanítók nagygyűlését, melyen őfensége a régens is megjelent. Vasárnap a tanítói delegátusokat, mintegy 250-et, Beograd város látta vendégül bankett keretében. Vasárnap délután pedig ismerkedés volt, ahol az állam vendégelte meg a kongresszusra összejött tanítóságot.

Teljesen új
rendszerű

billiárdasztal

dákók és golyókkal
együtt mélyen le-
szállított áron

eladó.

Konrád Mihály
vendéglős, 1405
Novo - Zsombolju.

Tisztviselőt vagy tisztviselőnőt,

aki a szerb nyelvet szó-
ban és írásban is bírja,
keres helybeli iparvállalat. 1294

Ajánlatokat 'Tisztviselő' jelígre a kiadóba kérünk.

Антро колонијална радња
НаФтали М. Леви
БЕОГРАД, Краља Петра у. 44.
Препоручује сву колонијалну робу по нај-
најми ценама. — Телефон 535.

Engro üzletemben állandóan nagy készletet
tartok fűszerekben és gyarmatárakban, melyek
eladását a legolcsóbb árban ajánlom.

NAFTALI M. LEVI, BEOGRAD
fűszer- és gyarmatáru kereskedése
1256 Kralja Petra ulica 44. — Telefon 535.

Egy tisztességes,
jobb családból való
középkorú keresz-
tény asszony,
aki németül beszél,
a takarítást elvégzi
és nagyon jól főzni
tud, f. é. szeptember
1-ére 2 személyhez

kerestetik

Ajánlatok 1894

Hild Margit
ezredes özvegy,
Mramorak (Bánát)
cimre küldendő.

Árverésen kiadó föld

Kiskoru Rudics Klárának Szanád község
határában, az Arany-hegyen levő

155 katasztrális hold szántóföldje

két tanyával és gazdasági épületekkel f. évi
augusztus hó 1-én Zentán, a városi földadó-
nyilvántartói hivatalban dr. Tripolszky Aladár
közjegyző közbenjötté mellett nyilvános árveré-
sen egy, esetleg több gazdasági évre haszon-
bérbe fog adatni. Haszonbéri feltételek meg-
tekinthetők a városi földadónyilvántartónál
Zentán.

Rudics János
földbirtokos, gyám.

1395

Hirdetések

felvételnek a

Irodai székek

kerestetnek
megvételre.

1398

„Torontál“
kiadóhivatalában.

Cím a kiadóban.

Kávéházban, ven-
dégelőben kérjük a

„TORONTÁL“-t

OLCSÓ HUS!

Miután a katonaság részére a husszállítást átvettem, módomban áll
mindkét üzletemben tisztelt vevőimet naponta friss hussal kiszolgálni.

Marhahus levesnek	kilogrammja	20— K
Marhaszelet, rostélyos	"	24— K
Sertészsír	"	30— K

Szives pártfogást kér

1403

Scheinberger Manó, mészáros és hentes.

A vasutügyi miniszterium 20725—920. sz. rendeletével folyó évi augusztus
hó 15-ikétől kezdődőleg a teheráru tarifáját 100 százalékkal emeli.

Ennél fogva tisztelettel értesitem a fogyasztóközönséget, hogy

elsőrangu száraz bükkhasábos tűzifát

10.000 kg-ként 7200 K-ért

elsőrangu száraz bükkhasábos tűzifát

ölenként 1300 koronáért

csak azoknak van módomban szállítani, akik szivesek lesznek
rendeléseiket legkésőbb augusztus 10-ig eszközölni.
Miután kellő mennyiségű tűzifa van raktáron, a rendeléseknek
minden mennyiségben azonnal eleget tehetek.

Kurländer Imre.

Telefonszám 35.

Telefonszám 35.